

Stručná charakteristika vystoupení vedoucích jednotlivých delegací :Vedoucí delegace MLR s. J. Kádár

S. Kádár ve svém vystoupení zhodnotil úspěchy, které socialistické státy dosáhly v boji za zmírnění mezinárodního napětí. V této souvislosti zejména zdůraznil význam helsinské konference jako důležitého kroku na cestě k plnému uvedení do života zásad mírového soužití států s rozdílným společenským zřízením. Konstatoval, že události potvrdily správnost politiky socialistických zemí. Zároveň s pozitivním vývojem však dochází i k protiútokům agresivních imperialistických kruhů. Proto je třeba dále stupňovat náš boj za zmírňování napětí. V této souvislosti podtrhl význam berlínské konference komunistických a dělnických stran. Zdůraznil připravenost MLR i nadále všemi svými silami přispívat k realizaci společné politiky zemí socialistického společenství.

Schůzku v Bělehradě v roce 1977 hodnotil jako důležitou etapu, kdy bude třeba shrnout zkušenosti z plnění Závěrečného aktu KBSE a vypracovat opatření na další zlepšování politického klimatu v Evropě. Vyslovil podporu návrhu smlouvy mezi účastníky KBSE o nepoužití jaderných zbraní a podpořil celý komplex sovětských odzbrojovacích návrhů. Podpořil rovněž svolání celoevropských kongresů v oblasti energetiky, dopravy a životního prostředí. MLR přispívá k realizaci Závěrečného aktu KBSE také tím, že předkládá západním zemím návrhy na rozvoj dvoustranných kontaktů. MLR přikládá též velký význam dalšímu rozvoji sovětsko - amerických vztahů. Na závěr se s. Kádár vyslovil pro další posílení semknutosti států Varšavské smlouvy a za vytvoření Výboru ministrů zahraničních věcí a Společného sekretariátu Varšavské smlouvy.

Vedúci delegácie PĽR s. E. Gierek

Prvý tajomník ÚV Poľskej zjednotenej robotníckej strany E. Gierek vo svojom vystúpení plne podporil líniu ďalšieho boja za zmierňovanie medzinárodného napätia a za ďalšie posilnenie bezpečnosti a rozvoj spolupráce v Európe. Konštatoval podiel

poľskej zahraničnej politiky na realizácii spoločnej politiky štátov socialistického spoločenstva a v tejto súvislosti vyzdvihol význam Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe a jej úspešného završenia. Spomenul dôležitú úlohu, ktorú zohral 25. zjazd KSSZ i zjazdy ostatných bratských strán pre ďalšie upevnenie jednotnej línie tejto politiky.

Odsúdil západnú propagandistickú činnosť, obzvlášť činnosť vysielateľov Slobodná Európa a Sloboda, namierenú proti politike socialistických štátov a spomenul predvolebnú kampaň v USA, ktorá bola poznamenaná ohováračskými tvrdeniami na adresu vzťahov medzi socialistickými štátmi.

Vyslovil podporu pre ďalšie upevňovanie jednotnej koordinovanej politiky socialistických štátov a ďalšieho rozvoja ich vzájomných vzťahov. V tejto súvislosti okrem iného spomenul 30. výročie zmluvy o priateľstve s ČSSR, ktoré bude v budúcom roku, i nastávajúcu zmluvu s NDR.

Odsúdil nepriateľský kurz zahraničnej politiky ČĽR, no zároveň vyjadril ochotu PĽR normalizovať svoje styky s ňou.

Čo sa týka vzťahov so západnými štátmi, vyslovil sa za pokračovanie boja za prehĺbenie pozitívnych zmien v medzinárodných vzťahoch, za trvalé uvoľnenie napätia. V tejto súvislosti spomenul význam vzťahov ZSSR - USA i vzájomné styky medzi PĽR a západnými štátmi Európy /NSR, Francia, Rakúsko, Belgicko, V.B., škandinávské štáty/. Zdôraznil dôležitosť dôsledného plnenia princípov a ustanovení Záverečného aktu KBSE pri realizácii týchto vzťahov.

Vyjadril znepokojenie nad vývojom vnútornej situácie i politiky v NSR. Vyslovil se pre účinnú koordináciu našich krokov voči NSR, kde môžeme pozorovať posilňovanie nacionalistickej platformy tzv. nemeckej jednoty a rast militarizmu a revanšizmu. Zároveň sa vyslovil pre ďalšie posilnenie spolupráce v boji proti anti-komunistickej propagande a pre účinné pôsobenie na verejnú mienku, hlavne na intelektuálne kruhy na Západe.

Čo sa týka schôdzky v Belehrade v r. 1977, odsúdil tendencie niektorých západných štátov vytvoriť z nej dejisko kontroly alebo súdny dvor nad socialistickými štátmi. Kategoricky odsúdil vytvorenie komisie amerického kongresu pre kontrolu plnení Záverečného aktu.

Podtrhol dôležitosť zastavenia závodov v zbrojení, najmä dnes, keď sa krajiny NATO pripravujú k novému technologickému skoku v oblasti zbrojenia. Vyslovil plnú podporu sovietskym návrhom na 31. VZ OSN. Vyjadril sa za vojenské uvoľnenie v Európe, za plnú realizáciu ustanovení ZA KBSE pre posilnenie dôvery a spomenul aktívnu účasť PĽR na rokovaní o SOSV vo Viedni.

Čo sa týka vedeckotechnickej spolupráce, plne podporil sovietsky návrh na usporiadanie celoeurópskych kongresov o otázkach energetiky, dopravy a životného prostredia.

Ďalej sa vyslovil v zmysle ustanovení ZA za rozvoj vzájomnej spolupráce a výmeny v oblasti kultúry, vedy a vzdelania, informácií i kontaktov medzi ľuďmi.

Okrem toho sa vyslovil pre rozvoj vzťahov s rozvojovými krajinami a hnutím nezúčastnených a podporil sovietske návrhy v otázke prebudovania medzinárodných ekonomických vzťahov.

Záverom sa vyslovil pre ďalšie zdokonalovanie spojenecského systému Varšavskej zmluvy, ktorý zabezpečuje naši bezpečnosť, ako aj pre zdokonalenie mechanizmu politickej spolupráce Varšavskej zmluvy. Navrhol, aby pre zasadnutia Výboru ministrov zahraničných vecí VZ bol stanovený stály termín.

Vedoucí delegace NDR s. E. Honecker

Úvodem podtrhl skutečnost, že zasedání PPV VS bylo svoláno na základě vzájemné dohody, vyzvedl vysokou úroveň analýzy změn v mezinárodních vztazích, obsaženou v projevu s. Brežněva a zdůvodnil potřebu úzké spolupráce socialistických zemí na mezinárodním fóru.

Uvítal vytvoření Výboru ministrů zahraničních věcí a Společného sekretariátu členských států VS jako užitečný krok, odpovídající stupni vzájemné spolupráce mezi členskými státy.

Vyslovil souhlas s návrhem Deklarace "Za nové výsledky při uvolňování mezinárodního napětí, za novou tvář Evropy" s tím, že dokumentuje udržení iniciativy socialistických států v základních otázkách boje za mír.

Zhodnotil význam soustavy evropských smluv, uzavřených v uplynulých letech a výsledků KBSE jako reálné základny pro zachování míru v Evropě. Potvrdil dřívější hodnocení, že uvolňování napětí zůstane i nadále hlavní tendencí mezinárodního vývoje i přes veškerou složitost a rozpornost situace. Přitom zdůraznil, že nelze přehlížet negativní jevy a tendence, které proces zmírňování ohrožují, zejména sílící tlak pravicových sil v některých kapitalistických státech a podněcování horečného zbrojení.

NDR uzavřela po Helsinské konferenci se zúčastněnými západními státy na 45 smluv a dohod a jedná v současné době o dalších 40 dohodách. S. Honecker za zvláště užitečné označil uzavření konzulárních dohod s Rakouskem, Finskem a Velkou Británií, kulturních dohod s Finskem a Dánskem. Značného pokroku po Helsinkách bylo dosaženo při rozvoji styků s Itálií, Francií a Spojenými státy.

S. Honecker zhodnotil dopad nedávných voleb do Spolkového sněmu NSR na vztahy s NDR. Na jedné straně vítězství stran koalice odráží vůli větší části lidu NSR zachovat mír a pokračovat v tzv. východní politice. Na druhé straně se projevila silná podpora otevřeně pravicových stran, odrážející vážný vliv revanšistických, militaristických a neonacistických myšlenek na široké kruhy obyvatel NSR. Jde nyní o to, aby soc. země konstruktivním a ofenzivním postupem zapojovaly NSR do procesu zmírňování, vedly ji ke splnění přijatých smluv a dohod a tak podpořily všechny realistické tendence v NSR. Zde bude třeba co nejuzšího koordinovaného postupu a vzájemné informovanosti socialistických zemí.

Současně je třeba čelit všem snahám o svévolnou interpretaci Čtyřstranné dohody o Západním Berlíně a likvidovat všechny pokusy začlenit postupně suchou cestou Západní Berlín do NSR.

NDR učiní vše, aby nadcházející setkání v Bělehradě bylo úspěšné. Považuje za nutné, aby socialistické státy jednotným vystoupením na tomto setkání přinutily kapitalistické státy k plnění Závěrečného aktu ve všech jeho částech.

NDR vyvíjí úsilí, aby byly přijaty a uskutečněny všechny návrhy, předložené Sovětským svazem na XXXI. zasedání VS OSN, především komplexní dokument o zastavení horečného zbrojení a odzbrojení. S. Honecker se v této souvislosti vyslovil za předání návrhu všem zúčastněným západním zemím na uzavření smlouvy o nepoužití jaderných zbraní.

Navrhl uložit výboru ministrů zahraničních věcí rozpracovat návrh společného postupu v otázkách odzbrojení v OSN, v Ženevském výboru pro odzbrojení i na jiných fórech.

Zdůraznil nutnost bojovat i nadále za likvidaci ohnisek napětí, především na Blízkém východě, a koordinovat společný postup vůči rozvojovým zemím Asie, Afriky a Latinské Ameriky. Jde o to, po zkušenostech z dosavadního průběhu letošního VS OSN dosáhnout na tomto fóru ještě užší součinnosti s nezúčastněnými státy při řešení hlavních mezinárodních problémů a nepřipustit oslabení OSN.

Před socialistickými státy stojí takové úkoly jako mobilizace širokých mas pro boj za mír, demokracii a sociální pokrok a takové akce jako konference mírových sil v Moskvě a pod.

S. Honecker dal v úvahu zorganizovat celosvětové akce k zastavení horečného zbrojení, pro odzbrojení, pro svolání světové konference o odzbrojení atd. a zřídit národní výbory na podporu boje národů na Jihu Afriky.

NDR zaujímá k situaci v ČLR identický postoj, vyjádřený ve stanovisku sovětské delegace.

V závěru vystoupení S. Honecker vyjádřil myšlenku, aby Výbor ministrů zahraničních věcí konkretizoval a rozpracoval všechny návrhy, které byly na tomto zasedání PPV VS předneseny.

Vedoucí delegace BLR s. T. Živkov

V úvodu s. Živkov hovořil o významu KBSE pro zlepšení vztahů mezi socialistickými a kapitalistickými státy. Současná situace se čím dále tím více očišťuje od nánosů z dob studené války. Kladné tendence však aktivizovaly i protivníky procesu zmírnění mezinárodních vztahů. Není možné podceňovat odpor sil militarismu a reakce.

Závěry Helsinek mají kompromisní charakter. Západní partneři se snaží využívat jich ve svůj prospěch a nutit nás k jednostranným ústupkům, jež mají být cenou za snížení napětí a za spolupráci. Tyto cíle sledují i diversními akcemi proti ZSS v oblasti 3. koše. Buržoazním politikům pomáhají nepřímě i některé pokrokové kruhy, které, ve snaze dokázat věrnost buržoazní demokracii, odmítají demokratické zřízení v ZSS.

V další části s. Živkov hovořil o napjaté situaci na Kypru. Účelem snah Turecka a Řecka rozšiřovat diferencovanějším způsobem vztahy se ZSS je vyvinout tlak na USA a NATO v otázce řecko-tureckého sporu. Na druhé straně ale rozvojem vztahů se ZSS Řecko i Turecko hledají reálné záruky pro svou bezpečnost i příznivější podmínky pro rozvíjení svého hospodářství. Rozvíjením svých vztahů s oběma státy Bulharsko napomáhá snižovat napětí v této oblasti. Udržování dobrosousedských vztahů mezi socialistickými a kapitalistickými státy na Balkáně je plodnou cestou k upevnění bezpečnosti v této oblasti.

Imperialistické kruhy dosáhly úspěchy v Egyptě. Zatáhly Sýrii do konfrontace s palestinským hnutím a národně pokrokovými silami Libanonu s cílem dostat ji na cestu, kterou jde Egypt. Nedávno řekl s. Živkov náměstkovi předsedy vlády a ministru zahraničních věcí Egypta Fahmímu, že "chytrá hra", kterou provádí Egypt, nemůže přivést k ničemu dobrému, jelikož jen ZSS mohou Egyptu pomoci.

Poslední události svědčí o tom, že boj za řešení krize na BSV vstoupil do nové fáze. Je třeba podniknout nové koordinované diplomatické kroky k posílení vztahů mezi ZSS a pokrokovými arabskými zeměmi, stranami a hnutími.

Význam koordinovaných akcí byl potvrzen událostmi za posledních 5 let, od doby přijetí Programu míru. Nikdy dříve naše úsilí nebylo tak plodné.

V další části s. Živkov podtrhl význam 25. sjezdu KSSS pro vypracování koordinované zahraničně politické linie ZSS.

Bulharská delegace s velkým zájmem vyslechla výklad s. Brežněva a vyjadřuje plný souhlas s jeho závěry.

Hlavním úkolem je přinutit Západ, aby poctivě plnil závěry KBSE. Proto ZSS musí i nadále mít ve svých rukách iniciativu. BLR souhlasí s návrhy SSSR na uzavření Celosvětové smlouvy o nepoužití síly v mezinárodních vztazích, Smlouvy o všeobecném a úplném zákazu pokusů s jadernými zbraněmi, Smlouvy o zákazu výzkumu a výroby nových druhů zbraní masového ničení a Smlouvy, podle níž vezmou státy na sebe závazek, nepoužívat jako první jaderné zbraně. BLR podporuje svolání celoevropských kongresů o životním prostředí, rozvoji dopravy a energetiky.

Dosažení koordinované police je zapotřebí i pro nadcházející jednání o vytvoření evropské soustavy pro mírové řešení sporů a pro Celoevropskou poradu v Bělehradě.

Jednání o odzbrojení se nacházejí, nehledě na již dosažené úspěchy, v počáteční fázi. Historickou skutečností je, že Varšavská smlouva byla vytvořena po vytvoření NATO. Další skutečností je, že Varšavská smlouva neustále navrhuje státům NATO současné rozpuštění obou bloků. Imperialisté ale jsou přístupni střízlivosti a realismu jen tehdy, nemohou-li hovořit z pozice síly. Proto současně s návrhem na rozpuštění obou bloků musíme upevňovat obrannou sílu Varšavské smlouvy.

Angola žádá o pomoc. I zde je třeba koordinovanosti ZSS. V současné době vystupuje do popředí úkol zdokonalení mechanismu politické spolupráce. Proto podporují návrh na vytvoření Výboru ministrů zahraničních věcí a Spojeného sekretariátu organizace Varšavské smlouvy.

V závěru s. Živkov vyjádřil naději, že návrhy budou schváleny, a že přispějí k upevnění semknutosti soc. společenství, míru a bezpečnosti na celém světě.

Vedoucí delegace RSR s. N. Ceaușescu

Zdůraznil, že porada se koná v podmínkách hlubokých revolučních přeměn mírového charakteru, které základním způsobem mění poměr sil ve prospěch věci pokroku a míru. Boj pokrokových sil za novou politiku rovnosti a vzájemné úcty, činnost mas proti monopolistickému vykořisťování, za uskutečnění progresivních přeměn demokratického charakteru dostává široký rozmach. V kapitalistickém světě probíhá nové přeskupení sil, výrazně se projevuje tendence některých zemí k uskutečňování vlastní politiky.

Ocenil významnou úlohu, kterou ve změnách, probíhajících na světové aréně, měly a mají úspěchy, dosažené socialistickými zeměmi v budování nového zřízení, a jejich mnohostranná činnost při řešení mezinárodních problémů. V tomto směru významný vklad přináší Sovětský svaz, jeho politika míru a spolupráce. Ocenil i vklad rozvojových a nezúčastněných zemí.

V důsledku změny v poměru sil se v mezinárodním životě narýsoval nový kurs uvolnění a spolupráce. Tento kurs se však nachází pouze na počátku; ve světě i nadále existují reakční síly, které mohou postavit pod hrozbu mír a bezpečnost lidstva. Proto ještě naléhavějším úkolem se stává zesílení boje socialistických zemí, revolučního hnutí, všech pokrokových, demokratických, imperialistických sil, boje všech národů za konsolidaci a zesílení pozitivních procesů v mezinárodním životě, za novou politiku, za mír a spolupráci.

V této souvislosti ocenil historický význam konference v Helsinkách. Zároveň však uvedl, že do poslední doby se učinilo málo ve směru realizace principů a závazků, které na sebe převzaly účastnické státy. Pokrokové síly a v první řadě socialistické země by měly učinit vše pro zesílení politiky uvolňování a pro zabezpečení míru.

Proto také bukureštská schůzka musí dát jasnou perspektivu pro triumf rozumu, pro zmnožení všech úsilí, vedoucích k těmto cílům. Podle jeho názoru je nutno na prvé místo postavit přechod k rozhodným opatřením k realizaci toho, co bylo dohodnuto v Helsinkách, a dobrou přípravu bělehradské schůzky s tím, aby na této schůzce bylo možno přijmout program konkrétních opatření praktického zajišťování bezpečnosti a spolupráce na kontinentě.

Za zvlášť aktuální v současné době pokládá uskutečnění ekonomických, vědeckých a technických porad všech evropských států.

V této souvislosti podpořil návrh Sovětského svazu na svolání celoevropských setkání k energetice, dopravě a ochraně životního prostředí.

Pokud jde o vztahy RVHP - EHS uvedl, že je nutné přejít ke vzájemným konstruktivním rozhovorům; přitom každý z našich států musí postupovat podle svých specifických podmínek a potřeb.

V oblasti 3. koše zdůraznil význam boje proti negativním jevům jako jsou pornografie, narkotika, propaganda násilí, rasismu a navrhl uskutečnění setkání k otázkám pracovních podmínek mas, zejména v důsledku emigrace a dále k organizování širokých celoevropských kulturních a j. akcí, např. celoevropských festivalů, symposií apod.

Pokud jde o vídeňská jednání o snížení ozbrojených sil a výzbroje, navrhl vhodným způsobem prokonzultovat mezi socialistickými zeměmi intenzivnější opatření, která by západní země donutila zaujmout konstruktivnější postoj. Jelikož tyto rozhovory mají pouze omezený charakter, neboť se dotýkají pouze určité části Evropy, pokládá za nutné přijmout opatření pro vojenské uvolnění na celém kontinentě. V této souvislosti navrhl, aby byla podniknuta opatření, která by všechny účastníky KBSE zavazovala:

a/ ke snížení a zastavení vojenských manévřů, jakýchkoli demonstrací síly na hranicích s druhými zeměmi, k likvidaci vojenských základů - v první řadě jaderných - a stažení cizích vojsk z území druhých států;

b/ snížit pro začátek o 10 - 15 % cizí vojska a výzbroj, nacházející se na území druhých zemí a snížení o 5 - 10 % v první etapě národních vojsk všech zemí - účastníků KBSE.

Velký význam má nové potvrzení rozhodnosti socialistických zemí o přechodu k likvidaci vojenských bloků. K tomu by značně napomohlo přijetí konkrétního opatření, zaměřeného na postupné snižování činnosti těchto bloků, na základě čehož by bylo možné přejít k rozhovorům o současné likvidaci NATO a Varšavské smlouvy. To by ovšem bylo provázeno odpovídajícími opatřeními, která by zaručovala nezávislost a bezpečnost všech národů a která by vylučovala možnost nenadálých útoků proti kterékoliv zemi.

Dále podpořil vytvoření výboru ministrů zahraničních věcí Varšavské smlouvy jako konzultativního orgánu.

Pokud jde o Balkán, zdůraznil, že cílem rumunské politiky je vytvořit z této oblasti zónu míru.

Uvedl, že RSR podporuje návrh SSSR, aby ze Středozevního moře byla stažena sovětská a americká vojenská plavidla, vyzbrojená jadernými zbraněmi.

Podpořil návrh na uzavření celoevropské smlouvy všech účastníků KBSE o tom, že proti sobě nepoužijí jako první jaderných zbraní, i sovětské odzbrojovací návrhy předložené v OSN.

Zároveň vyjádřil návrh, že k posílení evropské bezpečnosti by přispělo upevnění celoevropské smlouvy mezi účastníky helsinské Konference o nepoužití síly a hrozby silou, která by prý vhodně doplnila jak sovětský návrh na sjednání smlouvy o nepoužití jaderných zbraní, tak i návrh na sjednocení celosvětové smlouvy o nepoužití síly v mezinárodních vztazích.

Rovněž ocenil úspěchy, dosažené v činnosti demokratických sil, a zejména komunistických stran některých západních zemí, např. italské a francouzské.

Závěrem zdůraznil zvláštní význam návštěvy L.I. Brežněva v Rumunsku pro další vývoj vzájemné spolupráce a pro upevnění míru a spolupráce na celém světě. V této souvislosti podtrhl, že RSR vystupuje za jednotu všech socialistických zemí, aby byla odstraněna nedorozumění a posilována spolupráce a přátelství mezi nimi.